

Broj: 03-02-1160/2025
Sarajevo, 09.09.2025. godine

**PARLAMENT FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE**

- Predstavnički dom -
gosp. Dragan Mioković, predsjedavajući
- Dom naroda -
gosp. Tomislav Martinović, predsjedavajući

Poštovani,

U skladu sa članom IV.B.3.7.c) (III) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, a u vezi sa čl. 163., 164. i 165. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 69/07, 2/08, 26/20 i 13/24) i čl. 155., 156. i 157. Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 27/03, 21/09, 24/20 i 60/24), radi razmatranja i prihvatanja, dostavljam Vam **NACRT ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O RODITELJIMA NJEGOVATELJIMA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE**, koji je utvrdila Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na 60. sjednici, održanoj 04.09.2025. godine.

Nacrt zakona se dostavlja na službenim jezicima i pismima Federacije Bosne i Hercegovine u printanoj i elektronskoj formi (CD).

S poštovanjem,



Prilog:

- Nacrt zakona na bosanskom jeziku (CD)
- Izjava o usklađenosti
- Obrazac broj 1a
- Obrazac broj 2
- Obrazac IFP-NE
- Odredbe Zakona koje se mijenjaju i dopunjuju
- Zakon o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 75/21)

Co: Federalno ministarstvo rada i socijalne politike
gosp. Adnan Delić, ministar

Co: pred-et

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA**

NACRT

**ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O RODITELJIMA NJGOVATELJIMA
U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE**

Sarajevo, septembar 2025. godine

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O RODITELJIMA NJEGOVATELJIMA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

Član 1.

U Zakonu o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 75/21) član 2. se mijenja i glasi:

"Član 2. (Rodno značenje izraza)

Izrazi koji se koriste u ovom zakonu, a koji imaju rodno značenje, bez obzira jesu li korišteni u muškom ili ženskom gramatičkom rodu, obuhvataju na jednak način muški i ženski rod."

Član 2.

Član 6. mijenja se i glasi:

"Član 6. (Status roditelja njegovatelja)

- (1) Status roditelja njegovatelja pod uslovima utvrđenim ovim zakonom priznaje se jednom od roditelja lica s invaliditetom sa 100% oštećenjem organizma i pravom na dodatak za njegu i pomoć od drugog lica prve grupe, utvrđenim u skladu s federalnim propisom o zaštiti lica s invaliditetom.
- (2) Oštećenje organizma lica s invaliditetom i pravo na dodatak za njegu i pomoć od druge osobe utvrđuju se prema nalazu, ocjeni i mišljenju Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja, izvršenim u skladu s propisima o ocjenjivanju oštećenja organizma kod lica s invaliditetom u postupku ostvarivanja prava prema federalnom propisu o zaštiti lica s invaliditetom.
- (3) Status roditelja njegovatelja iz stava (1) ovoga člana može ostvariti i lice iz reda krvnih srodnika ili srodnika po tazbini koje je, u skladu s odredbama Porodičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, nadležno tijelo imenovalo za staratelja licu s invaliditetom i koje živi u zajedničkom kućanstvu s licem s invaliditetom.
- (4) Lice iz reda krvnih srodnika ili srodnika po tazbini koje može ostvariti status roditelja njegovatelja iz stava (3) ovoga člana, u smislu ovog zakona je:
 - a) bračni ili vanbračni drug;
 - b) dijete ili pastinak;
 - c) krvni srodnici iz drugog koljena u pravoj liniji;
 - d) krvni srodnici do drugog koljena uključivo u pobočnoj liniji;
 - e) srodnici po tazbini do drugog koljena uključivo u pravoj liniji i
 - f) srodnici po tazbini do drugog stupnja uključivo u pobočnoj liniji.
- (5) Zajedničko kućanstvo u smislu stava (3) ovoga člana je životna i ekonomska zajednica jedne ili više porodica čiji su članovi prijavljeni na istoj adresi prebivališta i u kojoj se zajednički stiču i troše novčana i druga materijalna sredstva, stečena radom i korištenjem zajedničkih materijalnih dobara.

- (6) Vanbračnom zajednicom, u smislu ovoga zakona, smatra se zajednica života žene i muškarca u skladu s odredbama Porodičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, te se, vezano za sticanje statusa roditelja njegovatelja iz stava (3) ovoga člana, izjednačava s bračnom zajednicom.
- (7) Ako u porodici ima dvoje ili više lica s invaliditetom iz stava (1) ovoga člana, status roditelja njegovatelja mogu steći oba roditelja."

Član 3.

U članu 7. stav (2) riječi: "i ukoliko je isto pravo regulisano sporazumom o socijalnom osiguranju između Bosne i Hercegovine i zemlje porijekla, odnosno mjesta prebivališta stranog državljana" brišu se.

Član 4.

Član 8. mijenja se i glasi:

„Član 8. (Uslovi za priznavanje statusa)

- (1) Roditelju lica s invaliditetom iz člana 6. ovoga zakona može se priznati status roditelja njegovatelja ukoliko je nezaposlen i prijavljen na evidenciji nadležne službe za zapošljavanje.
- (2) Roditelju punoljetnog lica s invaliditetom iz člana 6. ovoga zakona može se priznati status roditelja njegovatelja ukoliko je lice s invaliditetom nezaposleno i prijavljeno na evidenciji nadležne službe za zapošljavanje.
- (3) Izuzetno od odredbi st. (1) i (2) ovoga člana, ukoliko punoljetno lice s invaliditetom nije na evidenciji nadležne službe za zapošljavanje, za isto se može priložiti dokaz od Porezne uprave Federacije Bosne i Hercegovine da nije osigurano lice u Jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa.
- (4) Uz ispunjavanje uslova propisanih ovim zakonom, status roditelja njegovatelja može se priznati roditelju do njegove navršene 65. godine života, ako ne ostvaruje penziju i ako posjeduje liječničko uvjerenje da je psiho-fizički sposoban za posao roditelja njegovatelja."

Član 5.

U članu 9. stav (1) riječi: "u skladu s propisima iz oblasti socijalne zaštite" brišu se.

U st. (3) i (4) riječi "predškolskoj, obrazovnoj ili" se brišu.

Iza stava (5) dodaje se stav (6) koji glasi:

"(6) Status roditelja njegovatelja ne može se priznati roditelju:

- a) protiv kojeg se vodi istražni ili krivični postupak ili koji je, prema odredbama krivičnog zakonodavstva Bosne i Hercegovine ili Federacije, pravosnažno osuđen

- za krivična djela protiv života i tijela, protiv spolne slobode i ćudoređa, protiv braka, porodice i omladine, te protiv zdravlja ljudi;
- b) koji je, prema propisima o ravnopravnosti spolova, osuđivan za krivično djelo nasilja, uznemiravanja ili seksualnog uznemiravanja kojim je ugrozio mir, duševno zdravlje i tjelesni integritet žrtve i
 - c) kojem je, prema propisima o zaštiti od porodičnog nasilja, izrečena mjera porodično - pravne zaštite ili zaštitna mjera zbog porodičnog nasilja."

Dosadašnji stav (6) postaje stav (7).

Član 6.

U članu 10. stav (1) tačka d) iza riječi: "roditelj njegovatelj" dodaju se riječi: "ili lice s invaliditetom".

Tačka e) briše se.

Dosadašnje tač. f), g), h) i i) postaju tač. e), f), g) i h).

Član 7.

U članu 13. iza stava (1) dodaju se novi st. (2) i (3) koji glase:

- "(2) Organ starateljstva će po službenoj dužnosti rješenjem utvrditi nastavak trajanja prava na status roditelja njegovatelja u svim slučajevima u kojima je status roditelja njegovatelja priznat s ograničenim rokom trajanja prava zbog utvrđenog kontrolnog pregleda lica s invaliditetom koji je ograničen u skladu s nalazom, ocjenom i mišljenjem Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja lica s invaliditetom u postupku priznavanja statusa roditelja njegovatelja, ukoliko i dalje postoje drugi uslovi za priznavanje statusa roditelja njegovatelja definisani ovim zakonom.
- (3) Organ starateljstva će po službenoj dužnosti rješenjem utvrditi nastavak trajanja prava na status roditelja njegovatelja u svim slučajevima u kojima je došlo do promijenjenih okolnosti vezanih za uslove iz člana 6. st. (1) i (2) ovog zakona pod uslovom da postoji kontinuitet u ostvarivanju prava utvrđenih u skladu s federalnim propisom o zaštiti lica s invaliditetom."

Član 8.

U članu 21. stav (2) iza riječi "njegovatelja" dodaju se riječi: "i evidencija povrata u slučajevima postojanja obveze povrata".

Član 9.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

O B R A Z L O Ž E N J E
ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O RODITELJIMA
NJGOVATELJIMA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

I. USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine sadržan je u odredbama člana III. 2. e), a u vezi s članom III. 3. (3) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, kojim je utvrđeno da federalna vlast ima pravo utvrđivati politiku i donositi zakone koji se tiču socijalne politike.

Prema odredbama člana III. 2. e) i člana III. 3. (1) i (2) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, federalna vlast i kantoni su nadležni za socijalnu politiku. Tu nadležnost ostvaruju zajednički ili odvojeno ili od strane kantona koordinirano od federalne vlasti. U pogledu ovih nadležnosti kantoni i federalna vlast dogovaraju se na trajnom osnovu.

Kantoni u ovoj oblasti imaju pravo utvrđivati politiku i provoditi zakone (član III. 3. (4)), kao i provoditi socijalnu politiku i uspostavljati službe socijalne skrbi (član III. 4. j)).

Prema odredbama člana IV. A. 20. (1) d) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, pored ostalih nadležnosti utvrđenih Ustavom, Parlament Federacije Bosne i Hercegovine nadležan je za donošenje zakona o vršenju funkcija federalne vlasti.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Djeca i lica s invaliditetom su jedna od najosjetljivijih kategorija stanovništva, te su njihove porodice u velikoj mjeri izložene brojnim potrebama, podložne raznim rizicima, oviseći kako o sistemu socijalne zaštite, tako i o radu udruženja koja se bave ovom problematikom.

Imajući u vidu navedeno, bilo je potrebno sistemski i na sveobuhvatan način riješiti pitanje statusa porodica koje imaju dijete s invaliditetom. U tom je kontekstu posebno potrebno podržati roditelje, te sistemski riješiti njihov status, imajući u vidu da, u velikom broju slučajeva, sami roditelji preuzimaju ulogu i posao njegovatelja, stručnjaka i odgajatelja svoje djece, pri čemu im je onemogućeno osnovno pravo na rad zbog potrebe da svojoj djeci osiguraju 24-satnu brigu i njegu.

Zakon o roditeljima njegovateljima usvojen je u septembru mjesecu 2021. godine. U skladu s odredbom člana 30. Zakona isti je stupio na snagu osam dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH", a počeo se primjenjivati tri mjeseca nakon stupanja na snagu odnosno od 30.12.2021. godine.

Ono što je od početka implementacije Zakona o roditeljima njegovateljima identifikovano kao ključni problem jest njegovo donošenje bez pripreme drugih sistema za njegovu primjenu (porezni, penzijski, zdravstveni). U konkretnom slučaju, Federalno ministarstvo finansija je moralo pristupiti izmjenama svoje legislative kako bi se mogle implementirati odredbe Zakona o roditeljima njegovateljima vezane za uplate doprinosa. Što se tiče Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, ono je u proteklom periodu svoje aktivnosti usmjerilo na stvaranju pretpostavki za implementaciju Zakona o roditeljima njegovateljima i nakon toga na provedbu postupaka revizije zaprimljenih rješenja.

Tokom implementacije propisa uočeni su određeni problemi koji se vežu za pojedina zakonska rješenja. Najveći problem pojavio se u vezi primjene članova 2. i 6. Zakona kojima je određen pojam i status roditelja njegovatelja. Postojeće odredbe člana 2. stav (1) i člana 6. Zakona nisu dovoljno konzistentne. Zasebno utvrđivanje pojma roditelja njegovatelja i statusa roditelja njegovatelja pokazalo se suvišnim i nepotrebnim jer se, u suštini, pojam i status roditelja njegovatelja ne bi trebali razlikovati. Navedeno je dovelo do toga su ove dvije, međusobno neusklađene pa čak i zbunjujuće, odredbe ostavile prostora za različita tumačenja u praksi kako od strane korisnika prava, tako i od strane službenih lica koje vode upravni postupak i sudova u upravnim sporovima.

Nadalje, u praksi se pojavio i problem potrebe ponovnog medicinskog vještačenja lica s invaliditetom zbog potrebe vještačenja činjenica koje su propisane članom 2. Zakona, iako potreba ponovnog medicinskog vještačenja nije jasno utvrđena Zakonom niti su Zakonom propisana sredstva za refundaciju troškova medicinskog vještačenja. Članom 6. predmetnog Zakona određeno je da se status roditelja njegovatelja pod uslovima utvrđenim Zakonom, priznaje jednom od roditelja lica s invaliditetom sa 100% oštećenjem organizma i pravom na dodatak za pomoć od drugog lica prve grupe, utvrđenim u skladu sa Zakonom o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice s djecom ("Službene novine Federacije BiH", br. 36/99, 59/04, 39/06, 14/09, 45/16 i 40/18). Drugim riječima kazano, iako lica s invaliditetom prolaze postupak medicinskog vještačenja prilikom ostvarivanja prava po federalnom propisu o zaštiti lica s invaliditetom, one to isto moraju prolaziti i u postupku priznavanja statusa roditelja njegovatelja. Problem se dodatno usložnjava kada su u pitanju djeca kod kojih se utvrđuje obaveza kontrolnog pregleda.

Kod primjene člana 2. postojećeg Zakona, pojavio se i problem diskriminacije lica s invaliditetom na osnovu uzroka nastanka invaliditeta, te roditelji one djece kod kojih je uzrok nastanka invaliditeta povreda prema postojećoj odredbi člana 2. Zakona nisu mogli steći status roditelja njegovatelja.

Pored navedenog, uočeni su i drugi problemi vezani za sticanje statusa roditelja njegovatelja od strane drugih srodnika, kao i od strane roditelja koji imaju djecu s invaliditetom koja su uključena u obrazovni proces.

Također, ukazala se potreba da se razmotri dostatnost visine novčane naknade propisane članom 11. Zakona, obzirom na generalno povećanje troškova života i činjenicu da su djeca i lica s invaliditetom jedna od najosjetljivijih kategorija stanovništva, te su njihove porodice u velikoj mjeri izložene brojnim potrebama.

Imajući u vidu sve što je prethodno navedeno, te na osnovu svakodnevne komunikacije s centrima za socijalni rad i općinskim službama socijalne zaštite i zaprimljenih informacija, preporuka i inicijativa od strane kako građana tako i pojedinih institucija, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike je ocijenilo neophodnim sačiniti izmjene i dopune Zakona o roditeljima njegovateljima, te ih uputiti u redovnu proceduru usvajanja, što bi, u slučaju njihovog usvajanja, trebalo rezultirati kvalitetnijim zakonskim rješenjima koja se odnose na sticanje statusa roditelja njegovatelja.

III. OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH PRAVNIH RJEŠENJA

Metodološki posmatrano, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine sadrži ukupno 9 članova čijim se odredbama nastoje unaprijediti postojeća zakonska rješenja i otkloniti uočeni problemi u implementaciji ovoga propisa. Što se tiče samoga sadržaja pojedinih odredbi, odnosno obrazloženja predloženih izmjena i dopuna, iste su prikazane u nastavku.

Član 1. Predmetni se član odnosi na prijedlog da se član 2. osnovnog teksta Zakona o roditeljima njegovateljima u cijelosti izmijeni na način da se njime utvrdi rodno značenje izraza s obzirom na to da predmetno pitanje nije ranije riješeno. S tim u vezi, ovim je članom propisano da izrazi koji se koriste u ovom zakonu, a koji imaju rodno značenje, bez obzira jesu li korišteni u muškom ili ženskom gramatičkom rodu, obuhvataju na jednak način muški i ženski rod.

Član 2. Predmetni član odnosi se na izmjene i dopune postojećeg člana 6. osnovnog teksta Zakona koji definiše status roditelja njegovatelja. Sve odredbe postojećeg člana 6. su zadržane s tim što je isti dopunjen odredbom stava (2) člana 2. koja je uvrštena u ovaj član i dodatno razrađena zbog uočenih problema u praksi prilikom implementacije navedene odredbe. Prema dosadašnjem zakonodavnom rješenju, status roditelja njegovatelja može ostvariti i lice iz reda srodnika koje je, u skladu odredbama Porodičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, nadležni organ starateljstva imenovao za staratelja licu s invaliditetom. Međutim, kako lica iz reda srodnika nisu definisana Porodičnim zakonom Federacije, to je proizvelo određene dileme u primjeni Zakona o roditeljima njegovateljima u smislu utvrđivanja tko se sve smatra srodnikom.

Nadalje, Zakonom o roditeljima njegovateljima nisu precizirani srodnici po krvnom, kao ni po tazbinskom srodstvu, te se u primjeni propisa status priznavao licima kao što su djever, snaha, zaova, svastika, a s druge strane nije se priznavao bračnim drugovima. Zajedničko domaćinstvo takođe nije precizirano kao uslov za ostvarivanje statusa kada su u pitanju srodnici, a intencija bi trebala biti da srodnik može steći status roditelja njegovatelja samo ukoliko živi u zajedničkom domaćinstvu s licem s invaliditetom kako bi mu mogao pružiti potrebnu njegu. Uočena je praksa oduzimanja poslovne sposobnosti licima s invaliditetom i stavljanja pod starateljstvo pa čak i promjene lica imenovanih za staratelje s ciljem sticanja ovoga statusa.

Na koncu, bračni drugovi po postojećoj odredbi nisu mogli ostvariti status jer bračni drugovi nisu srodnici što je također jedan vid diskriminacije s obzirom na to da postoje takvi slučajevi, te da se status priznavao i daljnjim srodnicima, ali ne i bračnim drugovima. Kako bi se izbjegli uočeni problemi, jedino je rješenje bilo da se taksativno definiraju kategorije srodnika koje, u kontekstu primjene ovoga propisa, mogu steći status roditelja njegovatelja. Takođe, kod srodnika kao roditelja njegovatelja definisano je zajedničko domaćinstvo kao uslov za sticanje statusa, te je data i definicija šta se smatra zajedničkim domaćinstvom. Na koncu, vanbračna zajednica je izjednačena s bračnom.

Član 3. Predmetni član odnosi se na izmjene i dopune postojećeg člana 7. osnovnog teksta Zakona o roditeljima njegovateljima u dijelu koji se odnosi na stranog državljanina kao podnosioca zahtjeva za ostvarivanje statusa roditelja njegovatelja. Praksa je u implementaciji predmetnog propisa pokazala da su odobren stalni boravak na teritoriji Federacije i dokaz da ne ostvaruje po istom osnovu prava prema mjestu prebivališta, odnosno zemlje porijekla za strane državljane dovoljni dokazi kako bi im se priznao status roditelja njegovatelja. U praksi se nije uvijek moglo utvrditi postoji li sporazum o socijalnom osiguranju sa zemljom podnosioca zahtjeva, te, ako i postoji, ovo pitanje najčešće nije predmetom regulisanja predmetnih sporazuma što je proizvelo dodatne probleme u primjeni propisa. Stoga se opredjelilo za rješenje da se predmetni sporazumi brišu.

Član 4. Predmetni član odnosi se na izmjene i dopune postojećeg člana 8. osnovnog teksta Zakona koji definiše uslove za priznavanje statusa. U postojećim razlozima za nepriznavanje statusa roditelja njegovatelja zaposlenost lica s invaliditetom nije definisana kao smetnja za sticanje statusa roditelja njegovatelja, iako iz ostalih odredbi Zakona

proizlazi da je status roditelja njegovatelja namijenjen onim roditeljima koji njeguju lice s invaliditetom koje nije u stanju samostalno živjeti i raditi. Praksa u implementaciji propisa je pokazala da se ovo pitanje mora nedvosmisleno definisati što je i predloženo s ovom izmjenom. Dalje, prema postojećim odredbama Zakona o roditeljima njegovateljima, status roditelja njegovatelja može se priznati roditelju do njegove navršene 65. godine života. Intencija je bila da se status priznaje do dobne granice od 65 godina koja je uslov za ostvarivanje starosne penzije. Međutim, u praksi se pojavio problem korisnika koji ostvaruju i druge vidove penzija, a koji nisu vezani za ovu zakonom preciziranu dobnu granicu. S tim u vezi, a kako je to predloženo ovim izmjenama, ostvarivanje bilo koje penzije je smetnja za ostvarivanje statusa roditelja njegovatelja. Psihofizička sposobnost za posao roditelja njegovatelja takođe je definisana kao razlog za prestanak statusa roditelja njegovatelja iz člana 10. Zakona, ali nije definisana kao uslov za ostvarivanje statusa. S obzirom na navedeno, predložena je izmjena u stavu (4) na navedeni način.

Član 5. Predmetni se član odnosi na izmjene i dopune postojećeg člana 9. osnovnog teksta Zakona koji definiše razloge za nepriznavanje statusa roditelja njegovatelja. Stavovi (3) i (4) člana 9. su izuzeci koji idu dalje od pravila jer obuhvataju zdravstvene i obrazovne ustanove koje nisu prepoznate u stavu (1) istog člana, te se iz tog razloga u stavu (1) brišu riječi u skladu s propisima iz oblasti socijalne zaštite. Primjenom člana 9. st. (3) i (4) Zakona, status roditelja njegovatelja nisu mogli ostvariti roditelji lica s invaliditetom koje boravi u predškolskoj, obrazovnoj ili zdravstvenoj ustanovi, ustanovi socijalne zaštite, centru za pružanje usluga u zajednici ili kod drugog pružaoca usluga boravka četiri i više sati dnevno, osim u slučajevima u kojima tom licu roditelj tokom boravka pruža usluge pomoći i njege. S obzirom na to da je dužina boravka, odnosno broj sati boravka djeteta u obrazovnoj ustanovu promjenjiva činjenica, u praksi se javio problem postojanja uslova za daljnje ostvarivanje statusa roditelja njegovatelja za onu djecu koja s promjenom razreda imaju više od 4 sata boravka u školi, te na koji način provjeravati ove činjenice. S obzirom na navedeno, kao i na činjenicu da se ovim propisom ne bi trebalo poticati isključivanje lica s invaliditetom iz obrazovnih procesa, predloženim je izmjenama omogućeno da status roditelja njegovatelja mogu steći i oni roditelji čija su djeca u obrazovnom sistemu bez obzira na broj sati provedenih u obrazovnoj ili predškolskoj ustanovi. Činjenica o kojoj treba voditi računa u vezi s predloženom izmjenom člana 9. st. (3) i (4) jest da će se pojaviti određeni broj novih roditelja njegovatelja koji taj status nisu mogli ostvariti po postojećem zakonodavnom rješenju. Na koncu, u skladu s potrebama pravne zaštite od porodičnog i drugih oblika nasilja i zlostavljanja, u okviru ovoga člana utvrđene su i odredbe kojima su definisane smetnje za sticanje statusa roditelja njegovatelja.

Član 6. Predmetni član odnosi se na izmjene i dopune postojećeg člana 10. osnovnog teksta Zakona koji definiše razloge za prestanak statusa roditelja njegovatelja. Izmjena tačke d) vezana je za predloženu izmjenu člana 8. u dijelu koji se odnosi na zapošljavanje lica s invaliditetom, dok je brisanje tačke e) predloženo jer ne postoje socijalne naknade po istom osnovu.

Član 7. Predmetni član odnosi se na dopunu postojećeg člana 13. osnovnog teksta Zakona koji definiše da se postupak za priznavanje statusa roditelja njegovatelja i utvrđivanje prava u skladu sa ovim zakonom pokreće po zahtjevu stranke. S obzirom na to da postoje rješenja s ograničenim rokom trajanja prava zbog kontrolnog pregleda djece, te da postoje kontrolni pregledi djece i u rješenjima kojima je rješavano o pravu na ličnu invalidninu kao i o pravu na dodatak za tuđu njegu i pomoć od strane drugog lica, ovim se odredbama nastoji precizirati postupanje organa starateljstva u svim slučajevima u kojima je trajanje prava ograničeno zbog kontrolnog pregleda ili je došlo do promjenjenih okolnosti vezanih za prava lica s invaliditetom utvrđenih u skladu sa Zakonom o osnovama socijalne zaštite, zaštite

civilnih žrtava rata i zaštite porodice s djecom. Navedeno nije bilo regulisano osnovnim tekstom Zakona.

Član 8. Predmetni član odnosi se na dopunu postojećeg člana 21. stav (2) osnovnog teksta Zakona koji definiše da se kroz jedinstvenu elektronsku bazu podataka koju vodi Federalno ministarstvo rada i socijalne politike vrši evidencija isplata naknada i doprinosa po osnovu statusa roditelja njegovatelja. S obzirom na to da je članom 20. osnovnog teksta Zakona regulisan povrat sredstava kao i razlozi za povrat, a posebno da je stavom (2) člana 20. propisano da organ starateljstva o povratu odlučuje rješenjem, predloženom izmjenom nastoji se regulisati da se i povrat sredstava vode kroz jedinstvenu elektronsku bazu podataka.

Član 9. Predmetnim je članom utvrđen dan kada Zakon stupa na snagu, a to je osmi dan od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

IV. USKLAĐENOST ZAKONA S PROPISIMA EU

U skladu s Uredbom o postupku usklađivanja zakonodavstva Federacije Bosne i Hercegovine s pravnom stečevinom Evropske unije, Izjava o usklađenosti dostavljena je Uredu Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za zakonodavstvo i usklađenost s propisima Evropske unije.

V. KONZULTACIJE I PRIBAVLJENA MIŠLJENJA

U skladu s članom 27. Poslovnika o radu Vlade Federacije Bosne i Hercegovine – Prečišćeni tekst ("Službene novine Federacije BiH", br. 6/10, 37/10, 62/10, 39/20 i 37/21), Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine je dostavljen Federalnom ministarstvu pravde, Federalnom ministarstvu financija i Uredu Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za zakonodavstvo i usklađenost s propisima Evropske unije na očitovanje i pribavljanje mišljenja.

VI. FINANSIJSKA SREDSTVA

U pogledu fiskalnih učinaka koje će izmjene i dopune Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine imati po budžet Federacije BiH, na poziciji Tekućeg transfera drugim nivoima vlasti i fondovima - Provedba Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj: 75/21) trebat će osigurati dodatna sredstva u ukupnom iznosu od 42.000.000,00 KM. Razlog navedenom povećanju leži prije svega u činjenici da je Odlukom Vlade Federacije Bosne i Hercegovine o iznosu najniže plaće za 2025. godinu ("Službene novine Federacije BiH", broj: 104/24) najniža plaća s dosadašnjih 619,00 KM podignuta na 1.000,00 KM čime je automatski došlo i do povećanja novčane naknade roditeljima njegovateljima koja se priznaje upravo u visini navedene plaće. Imajući u vidu da je riječ o doprinosnoj naknadi, evidentno je da će na istu trebati obračunati i pripadajuće poreze i doprinose čime se predmetna naknada penje na 1.743,82 KM u bruto iznosu.

Drugi razlog navedenom povećanju leži u činjenici da će predloženim izmjenama i dopunama Zakona o roditeljima njegovateljima doći do povećanja broja korisnika predmetne naknade iz sljedeća tri razloga:

- a) ukida se povreda kao uzrok nastanka invaliditeta što je do sada bio isključujući kriterij za ostvarivanje prava;

- b) uvode se supružnici kao nova kategorija koji prema trenutnim zakonskim odredbama nisu prepoznati kao njegovatelji i
- c) ukida se ograničenje za djecu koja u obrazovnim predškolskim ustanovama borave više od 4 sata.

Na osnovu navedenih izmjena i dopuna predviđa se povećanje postojećeg broja korisnika za oko 25%. Imajući u vidu da je na zadnjoj isplati za 12. mjesec 2024. godine evidentirano 1.576 korisnika prava na novčanu naknadu roditelju njegovatelju, procjenjuje se da bi ova brojka u slučaju usvajanja predloženih izmjena i dopuna Zakona o roditeljima njegovateljima mogla narasti do 2.000 korisnika.

Procijenjen broj korisnika	Iznos naknade (neto) u KM	Iznos naknade (bruto) u KM	Iznos sredstava na mjesečnom nivou u KM	Iznos sredstava na godišnjem nivou u KM	Iznos dodatnih sredstava uvećan za dodatne troškove sahrane u KM
2.000	1.000,00	1.743,82	3.487.640,00	41.851.680,00	42.000.000,00

VII. ZAKLJUČAK

Relevantnost i opravdanost usvajanja predloženih izmjena i dopuna Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine je neupitna, budući da trenutna zakonska rješenja stvaraju određene probleme u pogledu sticanja statusa roditelja njegovatelja što je već ranije obrazloženo.